

12 december 2024

Gerike Ritsema

Circulair bouwen aan morgen

Ketensamenwerking
in Fryslân

Gemeente Leeuwarden

MIENSKIP

GEWOON DOEN

Lokale & Regionale verbindingen

- Gemeente Leeuwarden
Team Volhoudbaar
- Versnellingstafel Biobased
Bouwen Friesland
- Vereniging Circulair Friesland
Friesland Bouwt Circulair
Friese Inkoop Academie

Programma Volhoudbaar 2.0

'We vergroenen – we gaan uit van emissievrij, circulair en adaptief'

Een duurzame Leeuwarder leefomgeving, gemeentelijke organisatie en samenleving, waarin we duurzaam als vertrekpunt zien en we duurzaam denken en doen.

- Coalitieakkoord

Duurzame Energie

Leeuwarden heeft in 2050 een klimaatneutrale energie- en warmtevoorziening

Doelen 2030

- 60% CO2 reductie & update Leeuwarder Energieagenda.
- 23% energiebesparing in de gebouwde omgeving in 2030 (herijking)
- 85 % duurzame energieopwekking gebouwde omgeving (herijking)
- Aardgasvrij Leeuwarden: in 2024 plannen voor 15.000 gebouwen.
- Inzet op: duurzame mobiliteit en energiearmoede

Klimaatanpassing

Leeuwarden is klaar voor periodes van hitte, meer neerslag en meer droogte

Doelen 2035

- Waterberging en -afvoer: 65.000 m3 in ongeveer 75 projecten.
- Hittestress: meer groen en schaduw rondom 50 warme gebieden in de gebouwde omgeving
- Droogte: meer inzicht gevolgen van droogte in bebouwd gebied.
- Vergroten bewustwording en klimaatadaptief handelen inwoners

De gemeente kleurt groen door het planten van veel bomen. We maken hiervoor een specifiek plan van aanpak

Biodiversiteit & Ecologie

Toename van biodiversiteit in 2035 in Leeuwarden

Doelen 2023-2027

- Uitvoeringsagenda en werkgroep 2023- 2027
- Wettelijke basis op orde. Wet natuurbescherming & natuurwaardenkaart
- Basiskwaliteit natuur: natuurinclusief beheer, bouwen en wonen
- Experimenteren: biodiversiteit als vertrekpunt in visies, plannen en gebiedsontwikkelingen
- Educatie en communicatie

Circulaire Economie

Leeuwarden heeft een volledige circulaire economie en samenleving zonder afval in 2050

Doelen 2030

- Doorontwikkeling plan van aanpak 2023-2027
- Afvalvrij in 2050 met als tussendoel 30 kg restafval per inwoner in 2034
- Maximaal circulair inkopen in 2025 als gemeente
- Stimuleren en faciliteren van circulaire innovaties en projecten bij bedrijven en start-ups
- Circulair bouwen is de norm in 2030 en gebruik maken van biobased materialen

Eigen Organisatie

Een volhoudbare gemeentelijke organisatie met volhoudbare uitgangspunten

Doelen 2030

- Een klimaatneutrale organisatie in 2030 door verminderen en compenseren CO2 uitstoot & eigen duurzame energie opwek
- Analyseren en stimuleren van klimaatadaptieve en biodiversiteitsmaatregelen bij eigen panden en terreinen
- Duurzaamheid in het DNA: leren en aan de slag met duurzaamheid op het werk en thuis
- Volhoudbare uitgangspunten zoveel mogelijk meenemen bij (nieuwe) gebiedsontwikkelingen

Verbeter ambities

Een andere volhoudbare manier van werken, waarbij duurzaamheid het vertrekpunt is – groen, emissievrij, circulair en adaptief

Integraler werken: Eén verhaal, coördinatie, elkaar stimuleren, planning en control, samenhang en overkoepelende communicatie, monitoring van de voortgang

Sneller, prioriteit en focus ten aanzien van de 5 programmalijnen via specifieke uitvoeringsaanpakken en uitvoeringsteams

Stevigere rol als netwerkende overheid; samenwerken met andere overheden, bewoners en (maatschappelijke) organisaties

Versnellingstafel Biobased Bouwen

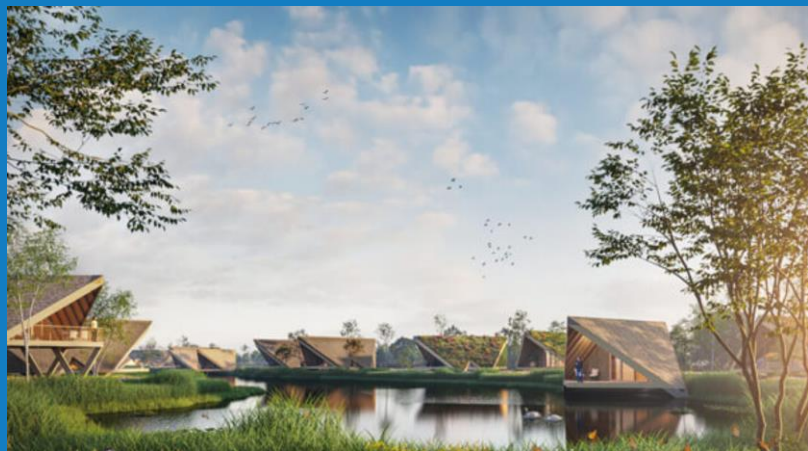

Vereniging Circulair Friesland

Ambitie:
Meest circulaire regio
van Europa in 2025

- Friese Inkoop Academie
- Friesland Bouwt Circulair Opdrachtgeversaangepak
- Recreatie & Toerisme
- Roadmap verduurzaming bedrijventerreinen
- www.circulairfriesland.frl
- [Kennisbank - Vereniging Circulair Friesland](#)

OPDRACHTGEVERS

BEPALEN
VRAAG

ACTIVEERT

AANBOD

OVERHEDEN
WONINGCORPORATIES
ONTWIKKELAARS
WONINGEIGENAREN

ZETTEN KETENS IN ACTIE

TRAINING

KENNISPLATFORM

KETENONTWIKKELING

VERSNELLERS

IT NIJE
NORMAAL

WET EN
REGELGEVING

BOUWEN AAN
DE TOEKOMST

VERSNELT

Opdrachtgeverschap in de praktijk

Gemeentehuis 2023

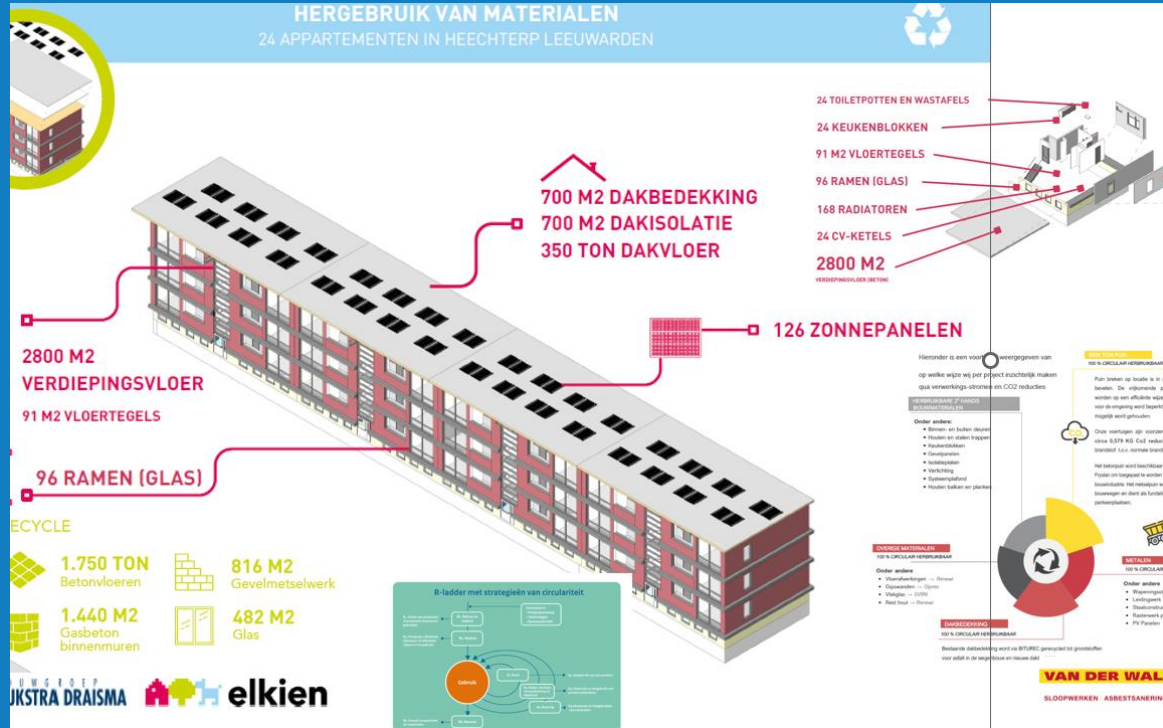

Gemeentehuis 2024

Heechterp Vernieuwt

Oogstkaarten (digitaal) + betonketen gesloten

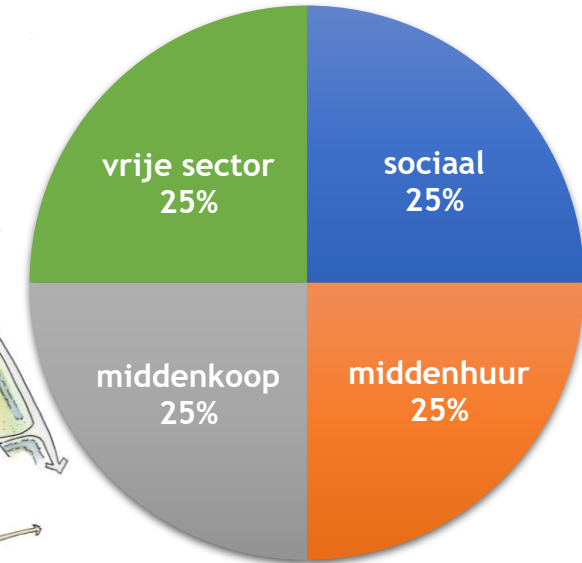
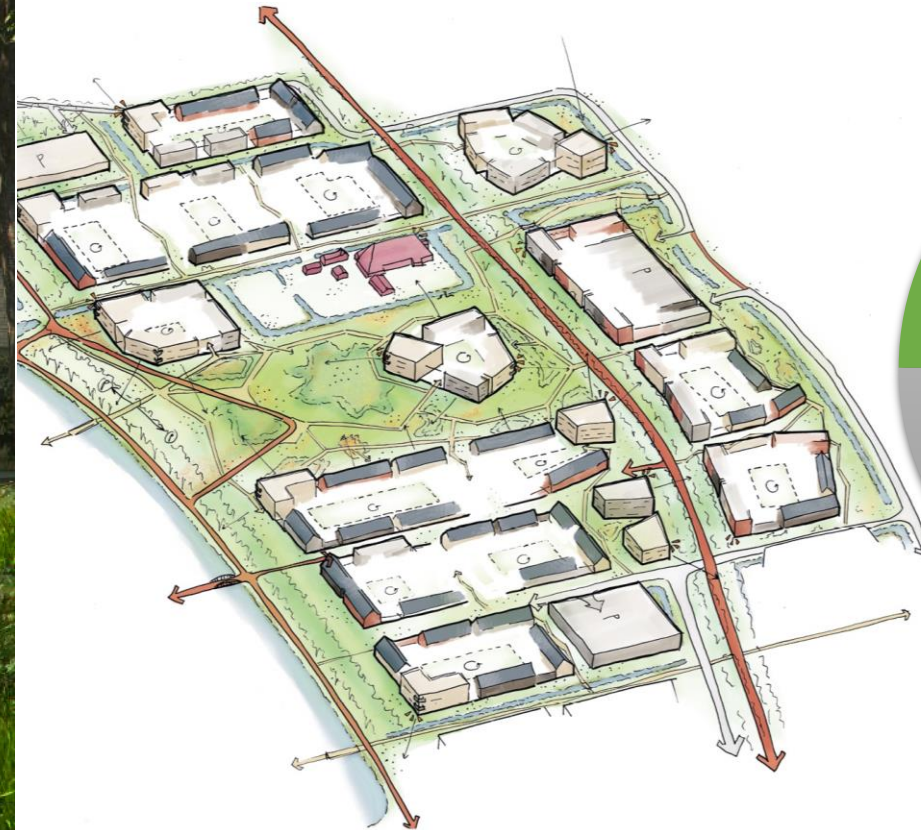
Heechterp Vernieuwt

De Fellingen

655 woningen

50% biobased

duurzaamheid - mobiliteitshub - energieconcept
gemengde/inclusieve wijk - groen opgeleverd vóór bewoning

De Fellingen

Ontwerp (landschap, civiel, architectuur)

Duurzaamheid & innovatie

Sociale cohesie

Prijszekerheid

Plan van aanpak (proces)

10+ > 5 > 3 > 1

<https://mwpo.nl/projecten/fellingen/>

Doelen CityDeal	2023	2030	2050
Nieuwbouw conform circulaire principes	50%	100%	
Nieuwbouw is biobased	25%	30%	50%
Grondstoffen in isolatiematerialen is biobased (nieuwbouw/renovatie)	25%	50%	100%
Hout in NL geproduceerd	5%	25%	50%
Vezels in NL zelf geproduceerd	10%	25%	50%
Aantal industrieel geproduceerde woningen/jr	30.000	50.000	50.000
MPG	0,5	0,3	0,2

Lessons Learned

Tenderdocumenten – borgen

Stedenbouw – Beheer

DNA vs aversie

Politiek/opdrachtgever = aanjager

Financiële verordening met restwaarde

Kennisdeling - netwerken - intervisie
(lokaal-regionaal-nationaal)

Friesland bouwt Circulair

Friesland verbouwt Biobased

Versnellingstafel

CityDeal – G40 - Cirkelstad

Besmettelijk (Bouwwerk)

HET KAN WÉL!
GEWOON DOEN

